

Doktorat *honoris causa* Uniwersytetu w Bonn dla Profesora Marka J. Siemka

Dnia 10 lutego 2006 roku mury reprezentacyjnego Pałacu Elektorskiego w centrum Bonn, pełniącego funkcję siedziby Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma, wypełnili goście niecodziennej uroczystości. Polski filozof, Profesor Marek J. Siemek, wieloletni wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego, wyróżniony został tytułem doktora *honoris causa* bońskiej uczelni. W uzasadnieniu napisano, że tytuł ten Siemek otrzymuje za „nadzwyczajne zasługi w twórczym pośrednictwie między filozofią polską a niemiecką”. Na uroczystość przybyła delegacja Uniwersytetu Warszawskiego, z Jej Magnificencją Prorektor UW, prof. Małgorzatą Gersdorf oraz dziekanem Wydziału Filozofii i Socjologii UW, prof. Janem Węgleńskim na czele. Markowi Siemkowi towarzyszyła żona, nie zabrakło także licznej grupy przyjaciół Profesora, tak z Polski, jak i z Niemiec. Na podkreślenie zasługuje historyczny charakter wydarzenia: był to pierwszy tytuł doktora *honoris causa* przyznany przez niemiecką uczelnię państwową polskiemu filozofowi! Trzeba bowiem powiedzieć – a w twierdzeniu tym nie ma krzty przesady – że Siemek należy do bardzo wąskiego grona polskich myślicieli znanych i cenionych w niemieckim środowisku filozoficznym.

Także rodzimemu środowisku filozoficznemu Profesora Siemka przedstawiać nie trzeba. Warto jednak przy tej okazji choćby pobieżnie przypomnieć jego sylwetkę. Siemek to jeden z najwybitniejszych współczesnych filozofów polskich, wśród którego nauczycieli znajdziemy nazwiska takie, jak Bronisław Baczko czy Leszek Kołakowski. To wytrawny znawca klasycznej myśli niemieckiej i marksizmu, autor doskonałych książek poświęconych Kantowi, Fichtemu, Schillerowi i Hegłowi, znakomity tłumacz, wykładowca cieszący się ogromnym szacunkiem i popularnością wśród kolejnych pokoleń studentów. Nie sposób wymienić tu wszystkich stypendiów i wyróżnień Siemka, ale już sama (niepełna!) lista miejsc jego gościnnych wykładów i profesur może przyprawić o zawrót głowy: Dubrownik, Jerozolima, Porto Alegre, Siegen, Jena, Klagenfurt, Akwizgran, Konstancja, Monachium...

Uroczystość na Uniwersytecie Bońskim przebiegła w atmosferze odświętnej. Uświetnił ją występ kwartetu smyczkowego, wśród zgromadzonych gości nie zabrakło gwiazd niemieckiej filozofii, takich jak choćby Odo Marquard. Uroczystościom przewodniczył dziekan bońskiego Wydziału Filozofii, głos zabrał także sekretarz generalny Fundacji Aleksandra von Humboldta, której Profesor Siemek jest byłym stypendystą. W wystąpieniach podkreślano imponujący dorobek naukowy Marka Siemka, a także jego długoletnie związki z Uniwersytetem w Bonn. Laudację wygłosiła prof. Gesine Schwan, rektor Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Menem. W wystąpieniu profesor Schwan uznała Marka Siemka za „[...] uczonego, który wybitnie przyczynił się do obustronnego rozumienia filozofii niemieckiej i polskiej w kontekście europejskim, a jako osoba i naukowiec daje przykład rozumnego humanizmu, stanowiącego wspólną własność europejskiego dziedzictwa”¹. Z racji istotnej roli, jaką profesor Schwan odgrywa w kształtowaniu relacji polsko-niemieckich, w swojej laudacji wyeksponowała ona także zasługi Marka Siemka w dziedzinie pojednania i porozumienia między obydwoma narodami. Z podziwem wspominała też o dokonanym przez Siemka mistrzowskim przekładzie *Podstaw całkowitej Teorii Wiedzy* Fichtego, dzieła, które, jak przyznają sami Niemcy, nawet w oryginale nie należy do lektur łatwych.

W wykładzie doktor *honoris causa* bońskiej uczelni poddał namysłowi koncepcję filozoficzno-estetyczną Fryderyka Schillera². Symptomatyczny był sam fakt, że w wykładzie tym Marek Siemek po raz kolejny podjął wysiłek, za który spotkało go wyróżnienie: wysiłek zrozumienia klasycznej myśli niemieckiej. Niecodzienny to doprawdy widok, gdy polski filozof może przybliżyć Niemcom – i wszystkim zainteresowanym niemiecką tradycją – dorobek ich własnej kultury; niecodzienny to w ogóle widok, gdy zrozumienie języka i kultury innego kraju staje się tak dogłębne, że pozwala na sformułowanie refleksji, które mieszkańcom owego kraju umożliwiają nawiązanie bliższego kontaktu z własnym dziedzictwem. Już choćby dla tego niecodziennego widoku warto było w tym dniu być w Bonn i towarzyszyć Profesorowi Siemkowi w poruszającej chwili wyróżnienia go tytułem doktora *honoris causa* niemieckiej uczelni.

---

¹ G. Schwan, *Laudatio*, przeł. S. Gromadzki, w niniejszym numerze pisma, s. 20.

² M. J. Siemek, *Wolność poza przymusami. Schiller a moralna i polityczna „tyrania rozumu”*, w niniejszym numerze pisma, s. 35-56.